

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Prištine, 6 Haziran 2018
Nr. Ref.: AGJ1246/18

KARAR

Başvuru No: KI122/16

Başvurucu

Riza Dembogaj

**Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi'nin CML.nr.6/2016 sayı ve 13
Eylül 2016 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu**

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Arta Rama-Hajrizi, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Bekim Sejdiu, Üye
Selvete Gërzhaliu-Krasniqi, Üye
Gresa Caka-Nimani, Üye

Başvurucu:

1. Başvuru İpek Belediyesine bağlı Llabjan köyü mukimi Riza Dembogaj (bundan böyle: başvuru) tarafından teslim edilmiştir.

İtiraz Edilen Karar

2. Başvurucu, Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi'nin CML.nr.6/2016 sayı ve 13 Eylül 2016 tarihli kararı itiraz etmiştir. Bu kararla Priştine Temel Mahkemesi'nin C.nr.473/2015 sayı ve 25 Ocak 2016 tarihli kararına karşı Devlet Savcılığı kanun yararına bozma dilekçesi temelden yoksun bulunarak reddedilmiştir.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu başvurucunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (bundan böyle: AİHS) 6. maddesiyle (Adil Yargılanma Hakkı) bağlantılı Kosova Cumhuriyeti Anayasası'nın (bundan böyle: Anayasa) 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı], Anayasa'nın 49. Maddesi [Çalışma ve Mesleği İcra Etme Hakkı] ve AİHS'nin 13. maddesiyle (Etkili Başvuru Hakkı) ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 54. maddesi [Hakların Yargı Yoluyla Korunması] ve Anayasa'nın 102. maddesiyle [Yargı Sistemi genel Esasları] maddesiyle güvence altına alınmış olan hakların ihlal ettiği iddia edilen karar hakkında anayasal denetim talebidir.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Anayasa'nın 113. madde [Yargılama Yetkisi ve Yetkili Taraflar] fıkrasına, 03/L-121 sayılı Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Kanunun (bundan böyle: Kanun) 22. maddesi [Başvurunun İşleme Konması], 47. maddesi [Başvurunun Kesinleştirilmesi] ve 49. maddesine [Süreler] ve Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (bundan böyle: İçtüzük) 29. kuralına [Başvuruların ve Cevapların Sunulması] dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 21 Ekim 2016 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesine (bundan böyle: Mahkeme) başvurusunu teslim etmiştir.
6. Mahkeme Başkanı 14 Kasım 2016 tarihinde Üye Gresa Caka-Nimani'yi raportör yargıç olarak görevlendirmiş, üyeler Snezhana Botusharova (başkan), Ivan Čukalović ve Bekim Sejdiu'dan oluşan ön inceleme heyetini belirlemiştir.
7. Mahkeme, başvurunun kaydedildiğini 21 Kasım 2016 tarihinde başvurucuya bildirmiş ve başvurucudan itiraz ettiği kararları Mahkeme'ye teslim etmesini istemiştir. Mahkeme aynı zamanda başvurunun bir nüshasını Yüksek Mahkeme'ye göndermiştir.
8. Başvurucu 29 Kasım 2016 tarihinde Mahkeme'ye Priştine Temel Mahkemesi'nin C.Nr.437/15 sayılı kararının bir kopyasını ve talebini açıkça belirttiği başvuru formunu teslim etmiştir.
9. Mahkeme 26 Ocak 2017 tarihinde başvurucudan ilgili tüm kararları teslim etmesini istemiştir.

10. Başvurucu 31 Ocak 2017 tarihinde başvurusuna ilave yaparak Bölge Mahkemesi ve İstinaf Mahkemesi kararları ile Kosova Bağımsız Denetleme Kurulu'nun (bundan böyle: KBDK) dilekçeleri ve Devlet Savcısının kanun yararına bozma dilekçesini teslim etmiştir.
11. Mahkeme, başvurunun bir kopyasını 8 Şubat 2018 tarihinde KBDK'ye göndererek başvurunun davasıyla ilgili evrakın tamamını ve Priştine Temel Mahkemesinden dava dosyanın talep etmiştir.
12. Priştine Temel Mahkemesi 8 Şubat 2018 tarihinde Mahkeme'ye gönderdiği bilgide başvurunun 5 Aralık 2016 tarihli itirazı nedeniyle dava dosyasının İstinaf Mahkemesinde olduğunu belirtmiştir.
13. KBDK 9 Şubat 2018 tarihinde dava dosyasının tamamını Mahkeme'ye teslim etmiştir.
14. Mahkeme 26 Şubat 2018 tarihinde İstinaf Mahkemesinden başvurucuya ait dava dosyasının buradaki durumu bilgi istemiştir.
15. İstinaf Mahkemesi 2 Mart 2018 tarihinde gönderdiği bilgide başvurunun 5 Aralık 2016 tarihli itirazı üzerine bu dosyanın İstinaf Mahkemesinde olduğunu bildirmiştir.
16. Mahkeme 7 Mart 2018 tarihinde başvurucudan davasıyla ilgili derece mahkemelerinde yaptığı itiraz başvurularının durumu hakkında bilgi vermesini istemiştir.
17. Başvurucu 19 Mart 2018 tarihinde İstinaf mahkemesinin CA.nr.4504/2016 sayı ve 9 Mart 2018 tarihli kararını Mahkeme'ye teslim etmiştir.
18. Ön İnceleme Heyeti 30 Mayıs 2018 tarihinde raportör yargıcın raporunu görüştüktan sonra Mahkeme Heyetine başvurunun kabul edilir olduğu yönünde öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

19. Başvurucu 1 Mayıs 2007 tarihinde 1 Mayıs 2010 tarihine kadar üç yıl geçerli olan memurluk sözleşmesi akdetmiştir. Bu sözleşme ile Kosova Polis Müfettişliği (bundan böyle: KPM) Soruşturma Biriminde Polis Müfettişi olarak görev yapmıştır.
20. Başvurucu 4 Mayıs 2007 tarihinde Kosova Polis Hizmetlerine (bundan böyle: KPH) istifasını sunmuştur. Bu kurumda KPM'deki müfettişlik görevinden önce birkaç yıl çalışmıştır. Başvuru evrakına dayanarak istifasından önce başvurunun hakkında KPH bünyesindeki Mesleki Standartlar Birimince soruşturma yürütüldüğü anlaşılmaktadır.
21. KPM 28 Mayıs 2007 tarihinde başvurucuya KPH'deki görevi süresince olası ağır disiplin ihlali nedeniyle yürütülen soruşturma müddetinde açığa

alındığını bildirmiştir. Başvurucu 31 Mayıs 2007 tarihinde geçici açığa alınma kararına karşı itiraz dilekçesi vermiştir.

22. KPM, geçmişiyile ilgili yapılan sorgudan çıkan bilgiler ışığında başvurucu hakkında KPH bünyesindeki Mesleki Standartlar Birimince soruşturma yürütüldüğü gerekçesiyle 13 Haziran 2007 tarihinde başvurusunun iş ilişkisinin kesilmesine ilişkin 1306/2007 sayılı kararı (bundan böyle Karar) çıkarmıştır.

İdari Süreç

23. Başvurucu 18 Haziran 2007 tarihinde İçişleri Bakanlığı (bundan böyle: İB) Personel Dairesine itiraz dilekçesi sunmuş ve onun iddiasına göre bununla ilgili herhangi bir cevap almamıştır. Başvurucu aynı gün KBKD'ye itiraz dilekçesi vermiş, bu dilekçesinde iş ilişkisinin kesilmesinin yürürlükteki kanun aykırı şekilde yapıldığını belirtmiştir.
24. Başvurucu 21 Haziran 2007 tarihinde KPH'ye yeniden işe alınmak üzere başvurmuştur. İlgili yasal hükümler uyarınca KPH'deki görevini gönüllü olarak bırakmış olanlara belli bir süre içerisinde geri dönme hakkı tanınmıştır. İş başvurusu 6 Eylül 2007 tarihinde KPH tarafından reddedilmiş, ret gerekçesinde haklarında soruşturma süreci devam ederken istifa edenlerin KPH mensuplarının KPH yönetmelik ilkeleri uyarınca bu göreve geri alınma taleplerinin onaylanmayacağı belirtilmiştir.
25. KBKD 14 Ağustos 2007 tarihinde çıkardığı kararla [02/259/207] başvurusunun itirazını erken yapılmış olarak reddetmiş ve başvurusunun personel müdürlüğüne sunduğu itirazı görüşülüp konuyla alakalı esastan bir karar alınmasını KPM'ye buyurmuştur. KBKD karar gerekçesinde Kosova Kamu Hizmetine İlişkin 2001/36 sayılı UNMIK Yönetmeliği hükümlerine dayanak olarak gösterilmiştir (bundan böyle: 2001/36 sayılı Yönetmelik).
26. Başvurucu 24 Ağustos 2007 tarihinde, İB Personel Müdürlüğüne bir kez daha başvurarak KBKD kararının yeniden görüşülmesi için ek bir dilekçe vermiştir.
27. İddiaya göre İB'ye yaptığı itiraz başvurularıyla ilgili olarak herhangi bir cevap alamaması üzerine başvurucu, tekrar KBKD'ye bir şikâyet dilekçesi ile başvurur ve KPM'deki iş ilişkisinin kesilmesinin yürürlükteki kanunlar ihlal edilerek yapıldığını ileri sürmüştür.
28. İB şikâyetine cevap vermemesi üzerine başvurucu, 6 Kasım 2007 tarihinde başka bir şikâyet dilekçesi vererek KBKD'den davasının yeniden görülmesini talep etmiştir. Başvurucuya göre, kendisi KBKD'ye yaptığı şikâyet başvurusu hakkında da hiçbir zaman bir cevap alamamıştır.

Mahkemelerdeki Adli Süreçlerin İlk Grubu

29. Başvurucu 7 Aralık 2007 tarihinde Priştine Belediye Mahkemesine açtığı dava dilekçesinde KPM'deki iş ilişkisinin kesilmesiyle 2001/36 sayılı Yönetmeliği ve ilgili yönetim yönergelerinin ihlal edildiğini ve bunun sonucu olarak kararın hukuka aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

30. Priştine Belediye Mahkemesi, 9 Temmuz 2008 tarihinde çıkardığı kararla [Cl.520/2007] başvurucunun dava dilekçesini temellendirilmiş olarak kabul etmiş ve KPM'nin kararını kanuna aykırı ilan etmiştir. Bu kararda deneme süresi içerisinde iş ilişkisinin kesilme usullerinin uygulanmadığı belirtilmiştir. Belediye Mahkemesi, bu kararla İB'nin başvurucuyu işyerine iade etmeyi ve söz konusu kararda belirlenen süreyi telafi etme yükümlülüğünü getirmiştir. Söz konusu kararın gerekçesinde Belediye Mahkemesi 2001/36 sayılı Yönetmelik hükümlerini esas almıştır.
31. Bu karara karşı KPM Priştine Bölge Mahkemesi nezdinde itiraz başvurusunda bulunarak çekişmeli usul hükümlerinin ihlal edildiğini, fiili durumun yanlış veya eksik belirlendiğini ve maddi hukukun yanlış uygulandığını ileri sürerek kararın değiştirilmesini ve başvurucunun dava dilekçesinin temelden yoksun olarak reddini veya karar bozularak davanın yeniden görülmesi için ilk derece mahkemesine iadesini talep etmiştir.
32. Başvuru dosyasına göre 6 Nisan 2009 tarihinde, itiraz başvurusundan yaklaşık iki yıl sonra KBDK çıkardığı kararla [02/278/07] başvurucunun itiraz dilekçesini temelden yoksun olarak reddetmiş ve KPM Genel Müdürünün 13 Haziran 2007 tarihli [1306/2007] kararını meşru olarak onamıştır. KBDK, 2001/36 sayılı Yönetmeliği Değişikliğine İlişkin 2008/12 sayılı UNMIK Yönetmeliği'nin 11.1 maddesine dayanarak, diğerlerinin yanı sıra, işe alım deneme süresindeki adli sürecin yürürlükteki yasal hükümlere uygun olarak yapıldığını belirtmiştir. KBDK, yasal hükümlerin, "işe alım sürecinde sağlanan bilgilerin yanlış olduğu tespit edilmesi halinde" işveren tarafından iş ilişkisini sona erdirme yetkisini açıkça öngördüğünü belirtmiştir.
33. Priştine Bölge Mahkemesi 12 Ocak 2012 tarihinde [Ac. No 199/2009] KPM'nin itirazını onayarak Priştine Belediye Mahkemesinin 9 Temmuz 2008 tarihli ve C1.520/2007 sayılı kararı bozmuş ve davanın yeniden görülmesi için ilk derece mahkemesine iade etmiştir.
34. Bölge Mahkemesi, Belediye Mahkemesi kararının iptalini, diğerlerine ilaveten, itirazın kabul edilebilirliğine ve süreye bağlı olarak gerekçelendirmiştir. Bu Mahkeme'ye göre, yürürlükte olan İş İlişkisi Temel Haklar Kanununun 83. maddesine dayanılarak (YSFC Resmi Gazetesi S. 60/89, 42/90 ve YSFC Resmi Gazetesi S. 42/92, 24/94) (bundan böyle: İş Kanunu), yetkili mahkemede bir dav açmaya uygun süre yetkili organ tarafından karar çıkarmaya ilişkin 30 günlük süre sürenin ardından 15 günlük bir olup davacının, dolayısıyla başvurucunun itiraz başvurusu yasal süre geçtikten sonra yapılmıştır.

Mahkemelerdeki Adli Süreçlerin İlk Grubu

35. Priştine Temel Mahkemesi 30 Ekim 2012 tarihinde çıkardığı kararla [C. 290/12] davacının yani başvurucunun dava dilekçesini yasal süre içerisinde teslim edilmiş olduğunu değerlendirerek onamış ve KPM kararını kanuna aykırı ve diğerlerine ilaveten deneme süresi içerisinde iş ilişkisinin kesilmesine ilişkin usule uyulmadığını belirtmiştir. Mahkeme, söz konusu kararla KPM'ye başvurucuyu işyerine iadesini ve söz konusu kararda

belirtildiği şekilde ilgili süreye ilişkin maaşının tazmin edilmesini buyurmuştur. Belediye Mahkemesi söz konusu kararın gerekçesinde 2001/36 sayılı Yönetmelik hükümlerini esas almıştır.

36. KPM 27 Aralık 2012 tarihinde Temel Mahkeme'nin C.nr.290/12 sayılı kararına itiraz edip çekişmeli yargılama usulü hükümlerinin ihlal edildiğini, fiili durumun yanlış veya eksik tespiti ve maddi hukukun şekilde uygulandığını ileri sürmüş, itiraz edilen kararın değiştirilmesini ve davacının yani başvuruçunun dava dilekçesinin temelden yoksun olarak reddedilmesini ve kararın reddedilip davanın yeniden görülmesi için ilk derece mahkemesine iadesini talep etmiştir.
37. İstinaf Mahkemesi 12 Şubat 2015'te çıkardığı kararla [CA. 1977/2013] KPM'nin itirazını onayıp Temel Mahkemenin 30 Ekim 2012 tarihli kararını [C.nr.2902] bozmuş ve davanın yeniden görüşülmesi için dosyayı ilk derece mahkemesine iade etmiştir. İstinaf Mahkemesi diğerlerine ilaveten Temel Mahkemenin KPM'nin başvuruçuya ait iş sözleşmesi feshine ilişkin kararını gayrihukuki ilan ederken KBDK'nin 6 Nisan 2009 tarihli kararının [02/287/07] göz önünde bulundurması gerektiği görüşünü ortaya koymuştur. Bahse konu kararın gerekçesinde İstinaf Mahkemesi mevcut uyuşmazlıkta bilhassa 2001/36 sayılı Yönetmelik hükümlerinin uygulandığını belirtmiştir.

Mahkemelerdeki Adli Süreçlerin İlk Grubu

38. Priştine Temel Mahkemesi 25 Ocak 2016 tarihinde çıkardığı [C.nr.437/15] kararla başvuruçunun davasını süresi geçmiş olarak reddetmiştir. Priştine Temel Mahkemesi, İş Kanunu'nun 83. maddesine istinaden, yetkili organın karar vereceği 30 günlük sürenin bitiminden sonra, başvuruçunun itiraz başvurusu için sadece 15 gün süresinin bulunduğu gerekçesini ileri sürmüştür.
39. Başvuruçucu, 3 Mart 2016 tarihinde Temel Mahkeme'ye başvurarak 25 Ocak 2016 tarihli karara ilişkin evrakı avukatının kendisine zamanında sunmadığı için İstinaf Mahkemesine nezdinde itiraz başvurusunu yapmaya ilişkin süreyi kaçırdığı gerekçesiyle davanın eski duruma çevrilmesini talep etmiştir.
40. Priştine Temel Mahkemesi 07 Mart 2016 tarihinde çıkardığı kararla [C. 437/15] başvuruçunun önceki duruma çevirme talebini reddetmiştir. Başvuruçucu daha sonra bu karara İstinaf Mahkemesi nezdinde itiraz etmiştir.
41. İstinaf Mahkemesi 9 Mart 2018 tarihinde başvuruçunun önceki duruma çevirme talebinin reddedildiği 7 Mart 2016 tarih ve C.nr.437/15 sayılı karara karşı itiraz başvurusunu kabul edilemez olarak reddetmiştir.

Kanun Yararına Bozma Dilekçesi

42. Kosova Devlet Savcısı başvuruçunun talebi üzerine Priştine Temel Mahkemesinin 25 Ocak 2016 tarihli [C.nr.473/15] kararına karşı 12 Nisan 2016 tarihinde kanun yararına bozma dilekçesi [KMLC. 20/2016] vererek Temel Mahkemenin kendi kararında yanlış kararı uyguladığı görüşünü ortaya koymuştur. Devlet Savcısına göre doğru yasal düzenleme, İş Kanunu yerine 2001/36 sayılı Yönetmelik uygulanmış olsaydı başvuruçunun itiraz

dilekçesinin zamanında yapılmış olduğu kabul edilecek ve davası esastan görülecekti.

43. Yüksek Mahkeme 13 Eylül 2016 tarihinde çıkardığı kararla[CML. 6/2016] Devlet Savcısının kanun yararına bozma dilekçesini temelden yoksun bularak reddetmiştir. Yüksek Mahkeme, başvuruçunun ilk dava dilekçesinin son teslim tarihinden sonra Priştine Belediye Mahkemesine sunulmuş olmasını kararına gerekçe olarak göstermiştir. Ancak, Yüksek Mahkeme bahse konu davada İş Kanunu yerine 2001/36 sayılı Yönetmelik ile 2010 yılına ait 03/L-192 sayılı Kosova Bağımsız Denetleme Kurulu (bundan böyle: KBDK) Kanununun uygulanmış olması gerektiğini belirtmiştir.

Başvuruçunun İddiaları

44. Başvuruçucu, 13 Eylül 2016 tarihli [CML.nr.6/2016] Yüksek Mahkeme kararının AİHS'nin 6. maddesiyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı], Anayasa'nın 49. maddesi [Çalışma ve Mesleğini İcra Etme Hakkı] ve AİHS'nin 13. maddesiyle (Etkili Başvuru Hakkı) ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 54. maddesi [Hakların Yargı Yoluyla Korunması] ve Anayasa'nın 102. maddesiyle [Yargı Sistemi Genel Esasları] güvence altına alınmış haklarının ihlali suretiyle alındığını ileri sürmüştür.
45. Başvuruçucu, derece mahkemelerinin kendi davasında yanlış kanunu uyguladıklarını iddia etmiştir. İddialarına göre, yanlış kanunun uygulanması dava dilekçesinin süre geçtikten sonra sunulduğu sonucunun doğurmuş ve netice itibarıyla davanın esası hakkında mahkemeden nihai bir cevap alması imkânsız hale getirilmiştir. Bu bağlamda başvuruçucu, AİHS'nin 6. maddesiyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 31. maddesiyle güvence altına alınmış olan adil ve tarafsız yargılanma haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.
46. Başvuruçucu ayrıca, dava dilekçesi hakkında süreyle ilgili yanlış kanunu uygulayarak, Anayasa'nın 54. maddesiyle güvence altına alınmış olan hakların yargı yoluyla korunması hakkının derece mahkemelerince ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuruçucu ayrıca Anayasa'nın gerektirdiği şekilde ilgili kanuna dayanarak karar vermedikleri için derece mahkemelerinin Anayasa'nın 102. maddesine aykırı hareket ettiklerini ileri sürmüştür.
47. Başvuruçucu ayrıca, iş ilişkisinin hukuka aykırı olarak sona erdirilmesinin Anayasanın 49. maddesiyle güvence altına alınan haklarını ihlal ettiğini de iddia etmiştir.
48. Başvuruçucu, Mahkemeden Yüksek Mahkeme'nin 13 Eylül 2016 tarihli [CML 06/2016] kararını iptal etmesini ve davayı yeniden yargılanması için iade edilmesini talep etmiştir.

Başvurunun Kabul Edilirliği

49. Mahkeme başvuruçunun Anayasada belirtilmiş ve Kanun ile İçtüzük'te ayrıntıları verilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirip getirmediğini değerlendirir.

50. Mahkeme bu anlamda Anayasa'nın 113. maddesinin [Yargılama Yetkisi ile Yetkili Taraflar] 1 ve 7. fıkralarına atıfta bulunmuştur. İlgili anayasal hükümler şöyledir:

1. Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir.

[...]

7. Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

51. Mahkeme ayrıca Kanun'da belirtilmiş olan kabul edilirlilik koşullarının yerine getirilip getirilmediğini de incelemiştir. Bununla ilgili olarak Mahkeme, Kanun'un 47. maddesi [Bireysel Başvuru], 48. madde [Başvurunun Kesinleştirilmesi ve 49. maddesine [Süreler] atıfta bulunur. Maddeler şöyledir:

Madde 47
[Bireysel Başvurular]

1. Herhangi bir kamu otorite tarafından Anayasa ile garanti edilen bireysel hak ve özgürlüklerinin ihlal edildiğinin iddia edilmesi durumunda her bireyin Anayasa Mahkemesi tarafından kanuni koruma istemesi hakkı vardır.

2. Birey, sadece yasa ile tayin edilen tüm hukuki araçların tükenmiş olması durumundan sonra sözü edilen istemi başlatabilir.

Madde 48
[Başvurunun Kesinleştirilmesi]

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

Madde 49
[Süreler]

İstem dört (4) ay bir süre içerisinde sunulur. Süre, müracaatta bulunan kişiye mahkeme kararının teslim edilmesi gününden itibaren başlar. Tüm diğer durumlarda karar ya da işlemin kamuya açıklanması gününden itibaren başlar.

52. Bu gerekliliklerin yerine getirilmesi ile ilgili olarak Mahkeme, başvuru yetkili taraf sıfatıyla kanunla belirlenmiş tüm kanun yollarını tükettikten sonra kamu otoritesinin bir işlemi olarak 13 Eylül 2016 tarihli [CML.6/10/20] Yüksek Mahkeme kararına itiraz etmiş olduğunu tespit etmiştir. Başvurucu ayrıca, Kanun'un 48. maddesi uyarınca, ihlal edildiği iddia edilen hak ve temel

özgürlükleri açıklığa kavuşturmuş ve Kanun'un 49. maddesinde belirtilen sürelerle uygun olarak bir başvuruda bulunmuştur.

53. Mahkeme sonuç olarak bu başvurunun, İçtüzük'ün 36. kuralı (1) (d) bendine göre açıkça temelsiz olmadığını tespit etmiştir. Mahkeme ayrıca, başka hiçbir esasa göre kabul edilemez olmadığını belirtir. Bu nedenle başvurunun kabul edilebilir olduğu beyan edilmelidir (bkz. AIHM davası *Alimuçaj v. Arnavutluk*, başvuru No:20134/05, 9 Temmuz 2012 tarihli karar, 144. paragraf; ayrıca bkz. KI97/16, Başvurucu IKK Classic, 9 Ocak 2018 tarihli karar, paragraf 38).

İlgili yasal hükümler

İŞ İLİŞKİSİ TEMEL HAKLARI KANUNU

(YSFC Resmi Gazetesi S. 60/89, 42/90 ve YFC Resmi gazetesi S. 42/92, 24/94'te yayımlanmıştır)

Madde 83

Kurum bünyesinde yetkili makamın nihai kararından veya itiraz üzerine dilekçenin verildiği tarihten itibaren 30 günlük süre içerisinde bu makamın karar almayışından hoşnut olmayan çalışan, müteakip 15 günlük süre içerisinde yetkili mahkeme nezdinde haklarının korunmasını talep edebilir.

(...)

UNMIK/REG/2001/36 sayı ve 22 Aralık 2001 tarihli Kosova Kamu Hizmetlerine İlişkin Yönetmelik

Madde 11

İtiraz

(...)

(ç) Kendi nezdinde yapılan her türlü itiraz için Kurul, itiraz sürecinin tamamlanmasından sonra doksan (90) gün içerisinde kanuni ve olgusal temelini kapsayarak gerekçesini bildirdiği yazılı bir karar çıkarmak durumundadır.

(...)

03/L-192 sayı ve 16 Ağustos 2008 tarihli KOSOVA KAMU GÖREVLİLERİ HİZMETLERİ İLE İLGİLİ BAĞIMSIZ DENETİM KURULU KANUNU

Madde 12

1. İş veren yönetici organ tarafından alınan karar ile memnun olmayan kamu hizmetleri personeli – devlet memuru, Kosova Cumhuriyetinde

Kamu Görevlileri Hizmeti ile ilgili Kanun sayesiyle belirlenen kamu hizmetler – devlet memuru kural ve hükümlerinin çiğnendiği iddiasında bulunan kamu hizmetleri personeli – devlet memurları Kuruluna ağlaş ve itiraz sunma hakkına sahiptir.

(...)

3.4. kendisine sunulan her itiraz ve ağlaş ile ilgili olarak, Kurul, itiraz prosedür ve süresinin sona ermesi ardından, altmış (60) günlük bir zaman dilimi içerisinde yazılı bir kararname düzenlemeli, ve bu kararnamenin alınması sırasında hukuk esasları ve bulguları hakkında açıklamaya gerekçe bölümünde yer verilmelidir;

(...)

Madde 14 İtiraz Hakkı

Kurul tarafından alınana kararname ile memnun olmayan ve Kurulun aldığı söz konusu kararının kanuna aykırı olduğu görüşünde olan taraf, kararnamenin tebligat yolu ile ibraz edildiği tarihten itibaren otuz (30) günlük bir zaman dilimi içerisinde yetkili bir mahkemede idari bir dava süreci için başvuru yapabilir. Mahkemede idari davanın başlatılması, Kurul kararının yerine getirilmesi için engel değildir.

Esas İncelemesi

54. Mahkeme, başvuruunun 13 Eylül 2016 tarihli [CML.nr.6/2016] Yüksek Mahkeme kararının AİHS'nin 6. maddesiyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı], Anayasa'nın 49. maddesi [Çalışma ve Mesleğini İcra Etme Hakkı] ve AİHS'nin 13. maddesiyle (Etkili Başvuru Hakkı) ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 54. maddesi [Hakların Yargı Yoluyla Korunması] ve Anayasa'nın 102. maddesiyle [Yargı Sistemi Genel Esasları] güvence altına alınmış haklarının ihlali suretiyle alındığını, çünkü derece mahkemelerinin dava dilekçesinin vadesi geçmiş olarak değerlendirdiklerinde yanlış kanunu uyguladıkları iddiasını hatırlatır. Sonuç olarak başvuru, derece mahkemelerinin kanunu açıkça yanlış uygulayıp yorumladıklarını ve bu şekilde Anayasa ile güvence altına alınmış olan adil ve tarafsız yargılanma hakkını ihlal ettiklerini ileri sürmüştür.
55. Mahkeme bu çerçevede öncelikle AİHS'nin 6. maddesi ile bağlantılı olarak Anayasanın 31. maddesi ile güvence altına alınmış olan adil ve tarafsız yargılanma hakkının ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (bundan böyle: AİHM) kendi içtihatları yoluyla geniş çapta yorumlamış olduğunu belirtmek ister. Anayasa'nın 53. maddesine [İnsan Hakları Hükümlerinin Yorumlanması] uyarınca Mahkeme'nin Anayasa ile güvence altına alınmış olan temel hak ve özgürlüklerin yorumlanmasında bu içtihatları esas almak durumundadır. Dolayısıyla, “kanunun açıkça yanlış uygulanıp yorumlanmasının” sonucu olarak adil ve tarafsız yargılanma hakkının ihlaline ilişkin iddianın yorumlanmasıyla ilgili olarak Mahkeme, AİHM içtihatlarına atıfta bulunmuştur.

56. Genel bir kural olarak, derece mahkemeleri tarafından işlendiği iddia edilen kanun hükümlerinin yanlış yorumlanmasına yönelik iddialar, meşruiyetin kapsamı ile ilgilidir ve bu nedenle, Mahkeme'nin yargılama yetkisi alanına girmez. Bu nedenle Mahkeme, ilkesel olarak bu iddiaları görüşemez. (Bkz. Dava No. KIO6/17, Başvurucu L. G. ile diğer beş kişi, 25 Ekim 2016 tarihli Kabul Edilmezlik Kararı, 36. paragraf).
57. Mahkeme, Anayasa ile güvence altına alınmış olan hak ve özgürlükleri (anayasalık) ihlal etmediği sürece, derece mahkemeleri (yasalık) tarafından işlendiği iddia edilen olgu veya kanun hatalarıyla ilgilenmek onun görevi olmadığını sürekli bir şekilde yinelemiştir. Bir derece mahkemesinin bir karar yerine başka bir karar vermesine yol açan kanunu kendisi değerlendiremez. Aksi halde Mahkeme, “dördüncü derece mahkemesi” olarak hareket eder ve bu da kendi yetki alanı tarafından sağlanan sınırlamaların aşılmasına yol açardı. Aslında, usul ve maddi hukukun ilgili kurallarını yorumlamak ve uygulamak derece mahkemelerinin görevidir (Bkz. *Garcia Ruiz/İspanya*, AIHM, 21 Ocak 1999 tarih ve 30544/96 sayılı kararın 28. paragrafı; ayrıca bkz. KI70/11, Başvurucular: *Faik Hima, Magbule Hima ve Bestar Hima*, Kabul Edilemezlik Kararı 16 Aralık 2011 ve KIO6/17, Başvurucu L.G. ve diğer beş kişi, 25 Ekim 2016 tarihli ve Kabul Edilmezlik Kararı, paragraf 37).
58. Bu tutum AIHM içtihadına istinaden, derece mahkemelerinin fiili durum ve maddi hukukun uygulanmasına ilişkin sonuçlarını gözden geçirmenin bu Mahkeme'nin rolü olmadığı açıkça ortaya konmaya çalışılmıştır. (bkz. AIHM, *Pronina/Rusya*, 30 Haziran 2005 tarihli kabul edilebilirlik kararı, başvuru No: 65167/01; KIO6/17, Başvurucu L.G. ve diğer beş kişi, 25 Ekim 2016 tarihli kabul edilmezlik kararının 38. paragrafı).
59. Mahkeme, bununla birlikte, AIHM içtihadının da bu tutumdan istisnaların yapılması gereken koşulları sağladığını belirtmektedir. AIHM, ulusal mevzuatın yorumlanmasına ilişkin sorunları çözmek için öncelikle ulusal makamlar ve bu çerçevede mahkemelerin göreviyken, Mahkeme'nin rolünün, bu yorumun etkilerinin Sözleşme ile uyumlu olup olmadığını doğrulamak olduğunu yinelemiştir. (Bkz. AIHM davaları, *Miragall Escolano ve Diğerleri/İspanya*, No. 38366/97, paragraf 33-39 ve Koshoglu/Bulgaristan, No. 48191/99, 10 Mayıs 2007 tarihli kararın 50. paragrafı). Bu nedenle, her ne kadar Mahkeme'nin rolü kanunu değerlendirmekle sınırlı olsa da, bir mahkemenin somut bir davada kanunları açıkça yanlış uygulayıp “keyfi tespitlere” neden olunduğunu gözlemlediğinde tedbir almalıdır. (Bkz. AIHM *Anheuser-Busch Inc.* Kararının 83. paragrafı; *Kuznetsov ve Diğerleri/Rusya*, Başvuru No. 184/02, 11 Ocak 2007, paragraf 70-74 ve 84; *Paiduraru/Romanya*, No. 63252/00 paragraf 98, *Sovtransavto Holding/Ukrayna*, No. 48553/99 79, 97 ve 98 paragraflar, *Beyeler/İtalya [BD]*, No 33202/96, paragraf 108, *Koshoglu/Bulgaristan*, 10 Mayıs 2007 kararı, paragraf 50; ayrıca bkz. *KIO6/17, Başvuru Sahibi LG ve diğer beşi*, 25 Ekim 2016 tarihli Kabul Edilmezlik Kararının 40. paragrafı).
60. AIHM, *Andelkovic/Sırbistan* (9 Nisan 2013 tarih ve 1401/08 sayılı kararın 24. paragrafı) davasında diğerlerine ilaveten, kanunun mahkemelerce yorumlanmasının açıkça keyfi veya mahkeme kararlarının açık bir şekilde keyfi veya açıkça gerekçesiz oldukları durumlar dışında, kanunların

mahkemelerce yorumlanmasına sorgulanmayacağını yinelemiştir. Bu durumda AİHM şunları ileri sürmüştür:

“Mahkeme, öncelikle yerel mahkemelerin yerini alma görevinin olmadığını hatırlatır. Her şeyden önce ulusal makamlar, özellikle de mahkemeler, iç mevzuatın yorumlanmasına ilişkin problemleri çözmeleri gerekir (bkz., diğerleri arasında, *Brualla Gómez de la Torre/İspanya*, 19 Aralık 1997, § 31, Hüküm ve Karar Raporları 1997-VIII). Böyle olunca, Mahkeme, ulusal mahkemeler tarafından iç hukukun yorumlanmasını açık bir şekilde keyfiliğe varmak kaydıyla sorgulamaz (bkz. *Mutatis mutandis, Adamsons/Letonya*, No. 3669/03, § 118, 24 Haziran 2008). diğer bir deyişle, yerel mahkemelerin kanunları belirli bir davada, keyfi sonuçlara ve/veya bir adalet inkarına ulaşmak için açıkça ya da yanlış bir şekilde uyguladıklarını gözlemlediğinde (bkz. *mutatis mutandis, Farbera ve Harlanova/Letonya (karar) No. 57313/00, 6 Eylül 2001, ve 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi bağlamında da olsa, Beyeler/İtalya [BD], No. 33202/96, § 108, AİHM 2000-I*” .

61. Buna göre, Mahkeme içtihadına ve AİHM içtihadına dayanarak, dava unsurları ile yönettikleri delilleri değerlendirmek derece mahkemelerinin görevidir. (bkz. AİHM Kararı, *Thomas/Birleşik Krallık*, 10 Mayıs 2005, başvuru No. 19354/02). Mahkemenin görevi, anayasa haklarının ihlal edilip edilmediğini (adil yargılanma hakkı, mahkemeye erişim hakkı, etkili başvuru hakkı vs.) ve de kanunun uygulanmasının keyfi olup olmadığını değerlendirmektir. (Bkz. örneğin AİHM şu davaları: *Koshoglu/Bulgaristan*, 10 Mayıs 2007 tarihli karar, No. 48191/99; *Anheuser-Busch Inc./Portekiz*, 11 Ocak 2007 tarihli karar, 73049/01 sayılı karar; *Kuznetsov ve Diğerleri/Rusya*, 11 Ocak 2007 tarih ve 184/02 sayılı karar, *Khamidov/Rusya*, 15 Kasım 2007 tarih ve 72118/01 sayılı karar, *Andelkovic/Sırbistan*, 9 Nisan 2013 tarih ve 1401/08 sayılı karar, *Dulaurens/Fransa*, 21 Mart 2000 tarih ve 34553/97 sayılı karar; ayrıca bkz. KIO6/17, başvuru LG ve diğer kişi, 25 Ekim 2016 tarihli kabul edilemezlik kararının 41. paragrafı).
62. AİHM'nin mevcut davada yasanın uygulanması ya da yorumlanmasının açıkça yanlış olmasıyla ilgili olarak Mahkeme, başvurucunun, dava dilekçesinin vadesi hakkında değerlendirmeye ilgili olarak derece mahkemelerinin aslında yanlış kanunları uygulamış olduklarını, bu şekilde davanın esastan görüşülmesini imkansız hale getirdiklerini iddia ettiğini hatırlatır. Başvurucu, derece mahkemelerinde görüşülen davasında 2001/36 sayılı Yönetmelik ile 2007 yılında, yani iş ilişkisinin kesildiği dönemde yürürlükte olan ilgili yönetim yönergelerinin uygulandığını sürekli bir şekilde iddia etmiştir. Başvurucunun iddiasına göre İş Kanunu ile 2010 tarihli KBDK Kanununun uygulanmasının dava dilekçesinin vadesinin yanlış tespiti sonucunu doğurmuştur. Başvurucuya göre, kanunun açıkça yanlış uygulanması, Anayasa ile güvence altına alınmış olan adil ve tarafsız yargılanma hakkının ihlaline neden olmuştur.

63. Mahkeme bu çerçevede, başvuruçunun davasının, KPM ile iş ilişkisinin sona erdirildiği 2007 yılında başlatıldığını hatırlatır. Başvuruçucu birkaç yıl KPH'de çalışmış ve KPM'de işe başladıktan sonra KPH'den istifa etmiştir. Başvuruçucu KPH'de görev yaptığı süre içerisinde hakkında soruşturma yürütülmüş olduğunu beyan etmediğini geçmiş incelemesi esnasında tespit ettiği için KPM, deneme süresinde başvuruçunun iş ilişkisini kesmiştir. KPM tarafından iş ilişkisinin kesi lmesi üzerine başvuruçucu, KPH'ya iadesi için talepte bulunmuş ve bu talebi reddedilmiştir. Başvuruçucu aslında adli süreci boyunca KPH ile olan ilişkisine ilişkin herhangi bir karara itiraz etmeyip KPM ile ilgili ilişkisi hakkında olanlara itiraz etmiştir. 1306/2007 sayı ve 13 Haziran 2007 tarihli KPM karar sayılı karar, aslında başvuruçunun 2007 yılından itibaren önce idari süreçte daha sonra adli süreçte itiraz etmiş olduğu karardır.
64. Mahkeme bu çerçevede 14 Ağustos 2007 tarihli [02/259/207] KBKD kararıyla başvuruçunun itiraz dilekçesinin erken verilmiş olarak reddedildiğini hatırlatır. Başvuruçunun KBKD'ye verdiği ikinci dilekçesi 29 Ağustos 2007 tarihinde verilmiştir. Başvuruçucu KBKD'den bir cevap alamamış ve bu nedenle 7 Kasım 2007 tarihinde dava açarak adli süreci başlatmıştır. KBKD'ye dilekçesini teslim ettiği 29 Ağustos 2007 tarihi ile Priştine Belediye Mahkemesi'ne dava dilekçesini verdiği 7 Kasım 2007 tarihi, derece mahkemelerinde tüm yargılama süreci boyunca başvuruçunun davasıyla ilgili süre bakımından inceleme konusu olmuş, ancak 2007 yılına ait 2001/36 sayılı Yönetmelik, İş Kanunu ve KBKD Kanunu olmak üzere üç farklı kanunun uygulandığı iki tarihtir. Bunların hepsi iş uyuşmazlıklarıyla ilgili olarak süreçlerin başlatılmasına ilişkin farklı süreler belirlemişlerdir.
65. Mahkeme, üç kanunun iş uyuşmazlıklarında adli süreçlerin başlatması için farklı süreler koyduğuna dikkat çeker: a) İş Kanununun 83. maddesi şunu belirlemiştir: *“Kurum bünyesinde yetkili makamın nihai kararından veya itiraz üzerine dilekçenin verildiği tarihten itibaren 30 günlük süre içerisinde bu makamın karar almayışından hoşnut olmayan çalışan, müteakip 15 günlük süre içerisinde yetkili mahkeme nezdinde haklarının korunmasını talep edebilir.”*; b) 2001/36 Sayılı Yönetmeliğin 11.2. madde (ç) bendi şöyledir: *Kendi nezdinde yapılan her türlü itiraz için Kurul, itiraz sürecinin tamamlanmasından sonra doksan (90) gün içerisinde kanuni ve olgusal temelini kapsayarak gerekçesini bildirdiği yazılı bir karar çıkarmak durumundadır*; Yetkili mahkeme nezdinde itiraz başvurularının 30 gün içerisinde yapılması gerekir; c) 2010 tarihli KBKD Kanunu, yetkili bir mahkeme nezdinde 30 gün içerisinde (madde 14) hakkında itiraz başvurusu yapılması gereken başvuruları Kurulun 60 gün içerisinde (12.3.4) karar alması gerektiğini belirlemiştir.
66. Mahkeme ayrıca, derece mahkemelerinin başvuruçunun davasındaki toplam sekiz mahkeme kararında üç farklı kanunu uyguladıklarını hatırlatır. Bu kararlardan dördü Belediye Mahkemesi veya Temel Mahkeme kararı olup bunların üçü başvuruçunun dava dilekçesi, geri kalan dördüncüsü ise başvuruçunun davayı eski duruma çevirme talebiyle ilgilidir. İlk üçünde başvuruçunun dava dilekçesinin süresinin hesaplanmasında iki farklı kanun uygulanmıştır. 9 Temmuz 2008 tarihli [Cl.520 / 2007] karar ile 30 Ekim 2012 tarihli [C.290.104] karar dava dilekçesi 2001/36 sayılı Yönetmelik uyarınca vadesi geçmemiş olarak tespit ederek dava esasını incelemişken, 25 Ocak

2016 tarihli [C.nr.347/15] kararda İş Kanunu uygulandığı için vadesi geçmiş olarak tespit edilmiştir.

67. Başvurucu ayrıca üç adet Bölge Mahkemesi ve İstinaf Mahkemesi kararına sahiptir. Bunlarda ikisi başvurunun davasının ele alındığına ilişkin olup, geri kalan üçüncüsü davanın eski haline çevrilme talebinin reddine ilişkindir. İlk iki kararda yani 12 Ocak 2012 tarihli [Ac.nr.199/2009] ile 12 Şubat 2015 tarihli [Ca.nr.1977/2013] kararların ilkinde İş Kanunu, ikincisinde ise 2001/36 sayılı Yönetmelik olmak üzere iki farklı kanun uygulanmıştır.
68. Yüksek Mahkeme, sonuçta Devlet Savcısının kanun yararına bozma dilekçesini başvurunun süresi geçtiği için reddetmiş ve bu davada İş Kanunu değil, 2001/36 sayılı Yönetmeliğin uygulanması gerektiğini açıklamıştır. Ancak ilk dava dilekçesinin süresinin değerlendirilmesinde Yüksek Mahkeme, davanın başlatıldığı dönemde henüz yürürlükte olmayan üçüncü bir kanunu yani 2010 yılına ait KBDK Kanununu uygulamıştır.
69. Yüksek Mahkeme kendi kararında, mevcut davada İş Kanunu'nun geçerli olmadığını, 2001/36 sayılı Yönetmelik uygulandığını açıklamıştır. Bununla birlikte, Yüksek Mahkeme ayrıca 2010 tarihli KBDK Kanununa atıfta bulunmuştur. Yüksek Mahkeme şunları belirtmiştir:

“Kosova Yüksek Mahkemesi, Priştine'deki Temel Mahkemenin davacının dava dilekçesini vadesi geçmiş olarak reddederken doğru bir şekilde karar verdiğini, ancak bu durumda 2001/36 Sayılı Kosova Kamu Hizmetleri Hakkında Yönetmelik ile davacının kamu hizmetlisi statüsünü düzenleyen ve bu yönetmeliğin uygulanma esaslarını belirleyen 2003/2 sayılı Yönetim Yönergesinin uygulanması gerektiğini tespit etmiştir. Bu nedenle, devlet memurlarının özlük haklarının korunmasına ilişkin usul, bu kanuna ve davacının iş sözleşmesinin feshedildiği dönemde yürürlükte olan Kosova Kamu Hizmetleri Bağımsız Denetleme Kurulu Kanununa (03/L-192) göre sağlanır.

70. Devlet Savcısınca yapılan kanun yararına bozma talebini Temel Mahkemenin başvuru tarafından yapılan dava dilekçesinin süresi geçtiği tespitine dayanarak reddettiği davaya ilişkin yasal sürelerin hesaplanmasında Yüksek Mahkeme, kendisinin de bu davada uygulanabilir olduğu değerlendirmesini yaptığı 2001/36 sayılı Yönetmelik hükümlerini uygulamak yerine, davanın başladığı 2007 yılında yürürlükte olmayan 2010 yılına ait KBDK Kanununu uygulamıştır. Bu kanunda dava dilekçesinin sunulmasına ilişkin süreler 2001/36 sayılı yönetmelikte belirlenenlerden farklıdır. Yüksek Mahkeme şunu belirtmiştir:

“Bir devlet memuru olarak davacı, Kosova Kamu Hizmetleri Bağımsız Denetleme Kurulu Kanunu'nun 12.2 maddesi (03/L-192 sayılı kanun) uyarınca işveren kurumun itirazı ile ilgili bir karar vermesi gerektiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde Kosova Kamu Hizmetleri Bağımsız Denetleme Kurulu'na itiraz etmiş olması gerekirdi. Kurul, kendi nezdinde yapılmış olan her tür itiraz başvurusu hakkında 60 gün içerisinde karar çıkarması gerekir (madde 12.3.4). Bu ayrıca, 2005/02

sayılı KBDK Nezdinde İtiraz Başvurularına İlişkin Usul ve Esaslara İlişkin Yönetim Yönergesiyle de düzenlenmiştir. Başvurucu 18.06.2007 tarihinde İB Personel Müdürüne itiraz başvurusunda bulunmuş, 29.08.2007 tarihinde KBDK'ye itiraz dilekçesi vermiş, 07.12.2007 tarihinde ise mahkemede dava açmıştır; Mahkeme davası için son tarih 30.11.2007 idi. Buna dayanarak, dava dilekçesinin yasal süre geçtikten sonra teslim edildiği ortaya çıkar.

71. Son olarak, Devlet Savcısının mevcut davada 2001/36 sayılı Yönetmelikle belirlenen sürelerin uygulanmasına yönelik iddialarına yanıt olarak Yüksek Mahkeme, 2010 tarihli KBDK Kanununun süre sınırlarını uygulamaya devam etmiştir. Yüksek Mahkeme şu gerekçeyi ileri sürmüştür:

“Mevcut davada, davacı 90 günlük süreden sonra dava dilekçesi vermemiş ve Devlet Savcısının talebinde belirttiği şekilde KBDK'nin 90 gün içerisinde değil 60 gün içerisinde karar alması gerektiğinden, yukarıda belirtildiği üzere, Devlet Savcısının 31/2006 sayılı Yönetmeliğin uygulanması gerektiği ve başvuru süresinin ise 29.12.2007 tarihinde sona ermiş olup ava dilekçesinin 07.12.2007 tarihinde teslim edildiğine ilişkin sözleri yersizdir.

72. Mahkeme bu çerçevede, Devlet Savcısının kanun yararına bozma dilekçesini reddederken, Yüksek Mahkeme, İş Kanunu değil, 2001/36 sayılı Yönetmeliğin uygulandığını tespit etmiş, oysa dilekçenin ret gerekçesinde 2010 yılına ait KBDK Kanununun yasal sürelerini uygulamıştır. Bu şekilde başvurusunun dava dilekçesinin süre bakımında uygunluğu hakkında 2001/36 sayılı Yönetmeliğin belirlediğinden farklı bir sonuç ortaya çıkmıştır.
73. Mahkeme bu çerçevede, gerekçesinde, Yüksek Mahkeme'nin 2001/36 sayılı yönetmeliğin uygulanabilir olduğunu kabul etmekle birlikte 2010 yılında yürürlüğe giren bir kanunu, yani KBDK Kanununu 2007 yılı bağlamında uyguladığını tespit etmiştir. Mahkeme, her iki kanunda dava dilekçesi vermenin süreleri farklı olduğunu belirtmiştir. Mahkeme ayrıca, başvurusunun ilk dava dilekçesini verdiği 2007 yılında KBDK Kanunu hükümlerinin yürürlükte olmadıklarını da belirlemiştir.
74. Mahkeme, Yüksek Mahkemenin, başvuru için keyfi sonuçlara yol açacak şekilde yanlış kanunu uyguladığını kaydetmiştir. Ayrıca, Yüksek Mahkeme, 2010 tarihli KBDK Kanununu mevcut davaya ilişkin koşullarda uygulaması için herhangi bir neden belirtmemiştir.
75. Mahkeme ayrıca, AİHM içtihadına ve özellikle *Barac ve Diğerleri/Karadağ davasına* (13 Aralık 2011 tarihli AİHM kararı, 32. paragraf) atıfta bulunarak, *ilgili kararda gösterilen gerekçenin iç mevzuatta öngörülmediği ve bu nedenle yasal olarak geçerli olmayacağı* belirtilmiştir. (Ayrıca bkz. *mutatis mutandis, De Moor/Belçika*, 23 Haziran 1994, paragraf 55, Seri A No.292-A ve *Dulaurans/Fransa*, No. 34553/97, paragraf 33-39, 21 Mart 2000).
76. Dolayısıyla Mahkeme, Devlet Savcısı tarafından Priştine Temel Mahkemesinin 25 Ocak 2016 tarihli [C.nr.437/2015] kararına karşı yapılan

kanun yararına bozma talebini temelden yoksun bulan 13 Eylül 2016 tarihli Yüksek Mahkeme kararı [CML.nr.6/2016], kanunun açıkça yanlış veya keyfi uygulanmış olmasından dolayı AİHS'nin 6. maddesi ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 31. maddesine göre “*adil yargılanma*” kriterlerini yerine getirmemiştir.

77. Bununla ilgili olarak Mahkeme, bu sonucun, başvurunun davası çerçevesinde Yüksek Mahkemenin itiraz konusu kararıyla ilgili uygun kanunun uygulanıp uygulanmadığı bakış açısıyla ilgilidir ve herhangi bir şekilde davanın esasına ilişkin bir peşin hüküm olmadığını altını çizer.
78. Son olarak, Mahkeme, AİHS'nin 6. maddesiyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 31. madde ihlali tespit edildiği için, başvuru tarafından AİHS'nin 13. maddesiyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 54. maddesi ve Anayasa'nın 49 ile 102. madde ihlallerine ilişkin iddialarının incelenmesinin gerekli olmadığı görüşündedir.

Sonuç

79. Mahkeme, AİHM içtihatlarına dayanarak mevcut dava koşullarında Yüksek Mahkeme karar gerekçesinin başvuruyla ilgili olarak keyfi olduğu ortaya çıktığı göz önünde bulundurulduğunda, başvurunun AİHS'nin 6. maddesiyle bağlantılı olarak Anayasa'nın 31. maddesiyle güvence altına alınmış olan adil ve tarafsız yargılanma hakkı ihlal edilmiştir.
80. Özetle, İktüzük'ün 74. kuralı (1) fıkrası gereğince Yüksek Mahkeme'nin 13 Eylül 2016 tarihli [CML.nr.6/2016] kararı hükümsü ilan edilip, yeniden görüşülmek üzere dava Yüksek Mahkeme'ye iade edilir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

Anayasa'nın 113.(7) madde fıkrası ve 116.(1) madde fıkrası, Kanun'un 47 ve 48. maddeleri ve İÇTÜZÜĞÜN 56.(1) kuralı, 63. (1) (5) kuralı ve 74. (1) kuralı uyarınca Anayasa Mahkemesi'nde 30 Mayıs 2018 tarihinde yapılan müzakere sonucunda oyçokluğuyla:

- I. Başvurunun kabul edilir olduğunun İLANINA,
- II. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesiyle (Adil Yargılanma Hakkı) bağlantılı olarak Anayasa'nın 31. maddesi [Adil ve Tarafsız yargılanma Hakkı] ihlali bulunduğu TESPİTİNE,
- III. Yüksek Mahkemenin CML.nr.6/2016 sayı ve 13 Eylül 2016 tarihli kararının hükümsüz olduğunun İLANINA,
- IV. Anayasa Mahkemesi'nin bu kararı uyarınca Yüksek Mahkemenin CML.nr.6/2016 sayı ve 13 Eylül 2016 tarihli kararının görüşülmesi İADESİNE,
- V. Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi'ne İÇTÜZÜK'ÜN 63.(5) kuralı gereğince Mahkeme'nin bu hükmünün uygulanması konusunda alınan tedbir hakkında Mahkeme'ye bilgi verilmelerinin BUYURULMASINA,
- VI. Bu meseleye ilişkin bu kararın uygulanması hususunun YAKINDAN TAKİBİNE,
- VII. Bu kararın taraflara tebliğinin BİLDİRİLMESİNE,
- VIII. Kanun'un 20.4 madde fıkrası gereğince Resmi Gazetede YAYIMLANMASINA,
- IX. İşbu kararın derhal yürürlüğe girdiğinin BEYANINA karar verilmiştir.

Raportör Yargıç

Gresa Caka-Nimani

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Arta Rama-Hajrizi